

Nuorisotyön ytimissä

- Kaleidoskooppi pääkaupunkiseudun nuorisotyöhön ja käytäntöihin

Julkistamistilaisuus 3.1.2008

Mikko Salasuo

Valtiotiet. tri

Pyrkimys dialogiin

Merkittävin ero perinteisiin tutkimusraportteihin on se, että tämä tutkimus on toteutettu laajempuna versiona internetiin online-muodossa luettavaksi. Tutkimusta varten luotiin oma **internet-sivusto**, **www.kommentti.fi/ytimet**, josta tutkimuksen etenemistä on ollut mahdollista seurata ilmestyneiden lukujen ja tutkimuspäiväkirjan muodossa helmikuusta 2007 lähtien. Lisäksi sivustolla on ollut mahdollisuus osallistua tutkimukseen liittyvään keskusteluun sekä kirjoittaa teemaan liittyviä kolumneja.

Pyrkimys dialogiin

”Mielestäni ei ole ollut syytä pyrkiä ns. kansantajuiseen esitystapaan, joka usein rajoittaa niin kirjoittajan kuin valistuneen lukijankin syventymistä käsiteltävään aiheeseen.” (Helanko 1960)

Asetin itselleni päinvastaisen tavoitteen. Mielestäni on syytä pyrkiä yleistajuiseen esitystapaan, joka ei rajoita kirjoittajan tai lukijan syventymistä käsiteltävään aiheeseen. **(tyylistä)**

Tämä ajatus mielessäni lähdin taipaleelle kohti nuorisotyön ja nuorisokulttuurien kosketuspintoja.

Tutkimusongelmat

Millaisia ovat nuorisotyön ”hyvät käytännöt” ja niiden kosketuspinnat nuorisokulttuuriin?

Miten nuorisotyö tukee nuorten ryhmärakenteita: niiden muodostumista, säilymistä elinkelpoisina ja kehittymistä jäsenten muuttuvien intressien mukaan? Millaisilla tavoilla erilaisiin ryhmiin liitytään?

Millaisilla mekanismeilla nuoria kiinnostava toiminta on syntynyt, ja millainen osuus nuorisotyöllä siinä on ollut tai voisi olla?

Moninäkökulmaisuus

Osallistuvaa havainnointia

Haastatteluja – nuorisotyöntekijät, nuoret, vanhemmat, muut toimijat ja sektorit ym.

Keskusteluja kentällä

Seminaareja

Tutkijadialogeja

Asiakirjoja

Tutkimuksia ja tekeillä olevia tutkimuksia

Tutkimusta ohjaavat ”työmuodot”

Tutkimuspaikoiksi pääkaupunkiseudun kuntien nuorisotoimet valitsivat kustakin kaupungista kaksi nuorisotyön muotoa. Ne ovat nuorisotyön vanhaa ja hyvin pysyvänluonteista palvelurakennetta testaavia uusia toiminnan muotoja, ei niinkään edustava otos koko nykyisestä repertuaarista. Lisäksi kohteiden valinnassa keskeistä oli se, että juuri näissä kohteissa nuoret ovat itse olleet aktiivisesti luomassa toimintaa.

Helsingissä: Lassilassa sijaitsevassa nuorisokahvila Clubissa ja Malmilla toimivassa Cafe Avarassa.

Espoossa paneuduttiin Suvelan nuorisotilassa toteutettavaan bändiprojektiin ja Kalajärven Hip-hop-hankkeeseen.

Vantaalta kohteiksi valittiin Mikkolan nuorisotila Lentävä lautanen ja Pakkalan alueen nuorisotyö.

Nuorisotyön tutkimuksesta

1950-2007 tehdyn tutkimuskirjallisuuden pohjalta voin todeta tutkimuksen sivuuttaneen lähes täysin ruohonjuuritason nuorisotyön. Tämä toistuu sekä historiikeissa että aikalaikirjoituksissa.

Näiltä osin päädyn väittämään, että tietomme nuorisotyön ja -kulttuurin välisestä suhteesta sekä nuorten näkökulmasta ovat hyvin vajavaiset.

Aiempi kirjallisuus ei vastaa kysymykseen, kuinka nuorisokulttuuria on hyödynnetty nuorisotyön voimavarana. Ilmeinen vastaus lienee: paljon. Tämän kirjoituksen puitteissa en kuitenkaan pysty väitettä todentamaan.

Nuorisotyön tutkimisen historiaa – sosiaalistamisesta nuorisokulttuureihin?

Nuorisokulttuurit ja nuorisotyö elivät kahtena päällekkäisenä teemana suomalaisessa nuorisotutkimuksessa 1950-luvulta 1980-luvun alkuun. **Nuorisokulttuuri oli täysin alisteinen kasvatuspyrkimyksille.** Tämän jälkeen näiden tiet erkanivat tutkimuksissa kohdatakseeseen hyvin satunnaisesti läpi 1980- ja 1990-luvun. Sama kehitys vaikuttaa jatkuneen myös 2000-luvun alussa. 1980-luvun alussa nuorisotutkijat alkoivat löytää uudenlaisia teorioita ja lähestymistapoja – eikä nuorisotyö mahtunut näihin tarkastelukehyksiin.

Vesa Puurosen mukaan (2006) samanaikaisesti myös nuorisotyö ajautui kriisiin ja alkoi muotoutua lähinnä ongelmaisten nuorten toiminta-areenaksi. Nuorisotutkijoiden katseet kääntyivät erityisesti marxilaiseen, kriittiseen ja kulturalistiseen tutkimukseen. Tämä suuntaus otti etenkin alakulttuuritutkimuksen kohteekseen.

Merkitysten etsiminen nuorten omasta kulttuurista oli harppaus toiseen suuntaan sosiaalistamis-ideologiasta, joka oli hallinnut aiempaa nuorisotutkimusta. Itse asiassa se tarkoitti käytännössä lähes koko sosialisatioajatuksen hylkäämistä ja tutkimuksen suuntautumista laajempaan yhteiskunnalliseen muutosprosessiin ja yksilöllisyyteen.

Vaikuttaa siltä, että sosiaalistamisen trendi jyllää edelleen, nuorisokulttuurin sivuttaen, vahvana useissa tutkimuksissa. Globaalin ja monimuotoisen nuorisokulttuurin aikakaudella se on pään hakkaamista tiiliseinään.

Virtuaalinen nuorisotyö

On tärkeää ymmärtää, ettei tietoverkko ei ole yksi kokonaisuus, hyvä tai paha, joka automaattisesti vieraannuttaa käyttäjät todellisuudesta. Se on hyvin monimuotoinen toiminta-alusta/media, jota jokainen käyttää omalla persoonallisella tavallaan.

Jokainen yksilö on oma käyttöliittymänsä. Tästä syystä on tärkeää, että myös julkinen sektori ottaa aktiivisesti osaa tietoyhteiskunnan kehitykseen ja pyrkii sen eturintamaan, jotta tämä nuorten elämään olennaisesti kuuluva elämänalue ei kehittyisi ainoastaan kaupallisten tahojen aloitteesta.

Nykynuoret menevät nettiin, ja nuorisotyöntekijöiden tulisi seurata heitä ja löytää keinot nuorten kanssa työskentelyyn. (Siurala 2004.) Internet onkin nähty hyvänä osallisuutta tukevana kanavana nuorisolain soveltamisessa

Nuorisotyölle on internetissä kysyntää ja suurta tarvetta, jonka on osaltaan todistanut Niilo Rinteen ja Mikko Salasuon luotsaama virtuaalitutkija Tutkijapoika, joka joutui toukokuussa 2007 jonottamaan toistakymmentä minuuttia päästäkseen sisään Habbo hotellin Netari-nuorisotilaan. Ytimien verkkoversiosta löytyy myös visuaalinen kuvaus tutkijapojan seikkaluista Habbossa. Se näyttää sarjakuvamaisuudessaan käytännön tasolla, millaista on liikkua ja kommunikoida virtuaalimaailmassa.

Tehokkuutta – laatua?

Yksi vaikeimmin sovittavia haasteita on hallintorakenteen muutos, jossa suuntana on projektiyhteiskunnan siivittävä uusliberalistinen tehokkuusajattelu, joka ujutetaan myös julkisiin palveluihin. Tämä merkitsee myös nuorisotyössä siirtymistä kohti panos-tuotos -mallia, jossa yksi toiminnan keskeinen ydin on työn mitattava tehokkuus (ks. Rantala & Sulkunen 2006; Eräsaari 2006).

Tämän ajattelun siirtäminen yksityissektorilta julkisiin palveluihin, ja ennen kaikkea ihmistyöhön, on herättänyt paljon kritiikkiä (mm. Patomäki 2007). Leena Eräsaari (2006) muotoilee yhden kriittisimmistä puheenvuoroista seuraavasti: *tarkoitan valtioterrorismilla sitä, että valtio ja kunnat, siis julkinen valta ylipäänsä, eivät enää valvo ihmisten oikeuksien noudattamista (...)* Pidän New Public Management -tyylistä ajattelua julkista sektoria vaivaavien ongelmien isänä, koska se ujuttaa uusliberalistiset käytännöt julkiseen hallintoon.

Nuorisotyön tavoitteiden asettelussa uuden julkishallinnon vaateet saattavatkin hallinnon hankalaan tilanteeseen. Hallintorakenteen muutos pakottaa pyrkimään tehokkuuteen, kun sen sijaan työn kasvatuksellinen sisältö ja ennaltaehkäisevä funktio vaatisivat pitkäjänteistä työtä lyhyiden projektien sijaan (vrt. Lähteenmaa 2006; Warpenius 2006). Hallintorakenteen muutos sisältää viiltävän ambivalenssin: se tuottaa tehokkuutta, mutta samalla laadun paranemisesta ei ole takuita.

Ruohonjuuritason toimivuudesta

- 1. Ohjaajien/ohjaajan henkilökohtainen nuorisotyöllinen pääoma**
- 2. Maantieteellinen sijainti**
- 3. Kumppanuuksien toimivuus**
- 4. Toiminnallinen työote**
- 5. Yhteisöllisyys ja luottamus**

Mistä tullaan ja mihin mennään

Nuorisotyön kova ydin lepää niissä henkilöissä, jotka työtä tekevät.

Hallintorakenteet luovat työlle puitteet, mutta suhteellisen itsenäisenä työroolina nuorisotyöntekijä on se, joka määrittää oman työnsä arvot, sisällön ja toteutuksen. Hallintorakenteen uudistuessa ulkoiset paineet työtä kohtaan kasvavat, mutta se ei saa tai voi tarkoittaa nuorisotyön keskeisten arvojen muuttumista. Yksilön on muututtava suhteessa oman aikansa nuorten elämään, mikä vaatii aiempaa parempaa herkkyyttä tuntea nuorisokulttuurisia värähtelyjä ja tulkita niitä 2000-luvun aikalaiskudoksissa.

Tehtävä on nuorisotyöntekijälle haastava, mutta nuorisotyön kasvava yhteiskunnallinen merkitys vaatii aiempaa professionaalisempaa työtötettä. Näppituntuma on tärkeä osa työtä, mutta sekä nuorison että nuorisotyön atomisoituessa vaaditaan myös uusia menetelmiä ja toimintamuotoja.

Tämä tutkimus pyrkii luomaan lukijalle sellaisen pohjan, joka tekee nykyisyyden menetelmät ja muutostarpeen ymmärrettäviksi suhteessa nuorisotyön pitkään traditioon.

Haluan esittää lämpimän kiitoksen

Pro tutkimusharjoittelija *Niilo Rinne*

*Tutkimuksen ohjausryhmä – Rahoittajat -
Harri Taponen*

Tommi ja Leena – dialogi & hörhöily
(Tommi & Mikko)

Milla ja Tanja – kustannustoimitus ja
tekninen toteutus

Ja kiitos

Kiitos kaikille nuorisotyön parissa työskenteleville ja erityisesti haastatteluihin sekä muihin hörhellyksiimme osallistuneille, sillä vastaanotto oli kerrassaan mahtava. Suuri kiitos Ytimissä keskusteluun osallistuneille ja kolumnien kirjoittajille (Ytimet/kolumnit; Ytimet/keskustelu). Jatkukoon pääkaupunkiseudun kuntien tutkimusyhteistyö samanlaisessa flow:ssa kuin missä itse olin osallisena, niin jälkeä taatusti syntyy.

Tutkimukseen osallistuneita nuoria haluaisin kiittää erityisesti, Välittäkää ystävät heille toimipisteissänne sanaa.

Ja Niilo, kyllä niitä maalejakin alkaa syntyä, kun ikää tulee ja kokemus karttuu!